

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: **una pesseta.**
Fora d'Espanya: **dues pessetes.**

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Prai. 2.^a

CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riutort

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer-Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Bróssa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surten cada dissabte per donar ventim i altres herbes an es qui s'h' guany

Letgiu-hol

El *Boletín Oficial del Obispado de Mallorca*, sortit dia 22 d'Agost posa aqueixa nota:

Un donativo importante a la Biblioteca Episcopal de Mallorca

«Accediendo a una sencilla insinuación del Ilmo. Sr. Vicario Capitular de esta Diócesis, *L'Institut de Ciències, L'Institut d'Arqueologia i Historia y L'Institut de la Llengua Catalana*, que componen y constituyen *L'Institut d'Estudis Catalans*, creado y sostenido por la Excm. Diputación y Excelentísimo Ayuntamiento de Barcelona, acordaron semanas atrás hacer e hicieron un donativo a nuestra Biblioteca Episcopal de todas las obras que cada una de aquellas corporaciones lleva publicadas o está publicando. Estas obras fueron remitidas desde luego a la Biblioteca Episcopal y son las siguientes:

De «L'Institut de Ciències»

Treballs de la Societat de Biologia publicats sota la direcció de A. Pi Suñer i membre de l'Institut de Ciències.—Anys primer i segon (1913 i 1914).—Volum I, de 266 planes de 234 × 155 mm.—Volum II de 280 planes de 134 × 155 mm.

Fauna de Catalunya—Monografies publicades sota la direcció de J. M. Bofill i Pichot i membre de l'Institut de Ciències.

Fauna malacològica de Catalunya: Fascicles I, II i III, de 271 × 200 mm.

Flora de Catalunya per Joan Cadevall i Professor a l'Escola Industrial de Tarrassa i amb la col·laboració de Angel Sallent i Corresponent de la R. Academia Espanyola.—Vol. I de 432 planes de 271 × 200 mm.

Arxius de l'Institut de Ciències. Anys I, II i III.—Cada any surten tres fascicles d'unes 160 planes quiscun, de 326 × 241 mm.

De «L'Institut d'Historia i Arqueologia»

Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.—MCMVII.—Un volum de 536 planes de 330 × 241 mm.

Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.—MCMVIII.—Un volum de 650 planes de 330 × 241 mm.

Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.—MCMIX.—Un volum de 792 planes de 330 × 241 mm.

Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.—MCMXI.—Un volum de 792 planes de 330 × 241 mm.

Les pintures murals catalanes. Fascicles I, II i III, de 48 planes de text, de 391 × 283 mm. i 16 làmines il·luminades.

Les obres d'Auzies March edició crítica per Amadeu Pagés. Volum I, de 444 planes de 270 × 200 mm.—Volum II, de 380 planes de 270 × 200 mm.

L'Arquitectura Romànica a Catalunya per J. Puig i Cadafalch i Antoni de Falguera i J. Gorday i Casals.—Volum I.—Precedents: L'Arquitectura Romana i L'Arquitectura cristiana prerromànica.—472 planes de 266 × 198 mm.—Volum II; L'Arqui-

tectura Romànica fins a les darreries del segle XI.—640 planes de 266 × 198 mm.

Les Monedes Catalanes | Estudi i descripció de les monedes carolingies, | comtals, senyorials, reials i locals, propies de Catalunya per Joaquin Botet i Sisó | Volum I, de 234 planes de 272 × 200 mm.—Volum II de 394 planes de 272 × 200 mm.—Volum III de 578 planes de 272 × 200 mm.

Documents per l'Historia de la Cultura Catalana Mig-eva | publicats per Antoni Rubió i Lluch.—Volum I de 490 planes de 262 × 195 mm.

De «L'Institut de la Llengua Catalana»

El Genesi | versió segons els textos originals i amb anotació de Mn. Frederic Clascar.—Un volum de 476 planes de 221 × 149 mm.

Butlletí de Dialectologia Catalana | publicat per les oficines del Diccionari General de la Llengua Catalana.—Desde els mesos abril-desembre 1913 al juliol-desembre 1915.—5 volums de 246 × 164 mm.

Diccionari Aguiló | Materials lexicogràfics aplegats per Marià Aguiló i Fuster.—Fascicles I, II i III.—475 planes entre tots tres, de 247 × 168 mm.

Himnes Homèrics | Traducció en vers de Joan Maragall i text grec amb la traducció literal de P. Bosch Gimpera.—Un volum de 266 planes de 203 × 150 mm.

Biblioteca Filològica

Documents en vulgar | dels sigles XI, XII i XIII | procedents del Bisbat de la Seu d'Urgell | Compilació de Mossèn Pere Pujol amb un pròleg i un facsimil.—Un volum de 50 planes de 145 × 163 mm.

Die Mundart von Alacant | Beitrag zur Kenntnis des Valencianischen von Dr. Pere Barnils Giol | Memoria doctoral | presentada a l'Alta Facultat de Filosofia i Lletres de l'Universitat de Halle a. S. (Alemanya).—Un volum de 120 planes de 145 × 163 mm.

La Frontera Catalano-Aragonesa | estudi geogràfic-lingüístic | per Antoni Griera i Gaja | Memoria doctoral | presentada a la secció I.^a de l'Alta Facultat de Filosofia de l'Universitat de Zürich | Un volum de 124 planes de 145 × 163 mm.

Textes Catalans | *avec leur transcription phonétique* | précédés d'un aperçu sur les sons du catalan | par J. Arteaga Pereira | Ordenat i publicat per Pere Barnils | Un volum de 84 planes de 145 × 163 mm

Estudis Romànics (Llengua i literatura) | Un volum de 118 planes de 145 × 163 mm

Edicions pedagògiques

Bibliotheca Scriptorum Goecorum et Romanorum cum ibericis versionibus curante A. Segalà phil. prof. *Cornelii Nepotis* | Liber de excellentibus ducibus exterarum gentium. | Vol. I. Praefatio et Miltiadis Themistoclisque vitae.—Un volum de 108 planes de 203 × 148 mm.

Estudis de Bibliografia Luliana | publicats en celebració del sisè centenari de la mort de Ramon Lull | *L'Edició Magantina* | de Ramon Lull | pel Dr. A. Gotron.—Un volum de 105 planes de 248 × 168 mm.

«Su Ilmo., inmediatamente de recibir estos libros en la Biblioteca Episcopal, escribió a esas tres Corporaciones barcelonesas, honra y prez de Cataluña y de España, dándoles las más expresivas gracias por tan espléndido y valioso presente, que atestigua, a la vez que la sólida cultura de aquellas Corporaciones, su magnanimidad y amor a la ciencia y a la ilustración, que tanto honran y enalzan a los pueblos.

«Que conste, pues, el agradecimiento más ardiente y cordial de la Iglesia de Mallorca a esas tres Corporaciones catalanas por tan magnífico donativo, que honra y enriquece singularmente la Biblioteca Episcopal de Mallorca y que no dudamos será aprovechado por los estudiosos que frecuentan su mesa de lectura ¡Que Dios se lo pague a *L'Institut de Ciències, Institut d'Historia i Arqueologia e Institut de la Llengua Catalana!*»

¿Ah idò? Que vos sembla d'aqueix present de tants de llibres que l'*Institut d'Estudis Catalans* de Barcelona acaba de fer a sa Biblioteca Bisbal de Mallorca? ¿E'hu veis si es catalans mos tenen tendència? ¿E'hu veis si se recorden de que es mallorquins som sanc de sa seua sanc i nissaga seua? Aqueix llibres valen uns quants de centenars de pessetes, i l'*Institut d'Estudis Catalans* les ha donats amb molt de gust per testimoniar una vegada més l'afecte coral que Catalunya professa a Mallorca, que considera come una fia, des que vengueren catalans a poblar-la quant el Rei En Jaume n'hagué trets es sarraïns, que l'havien presa sigles enrrera i la tenien esclava de sa Mitja Lluna. Es mallorquins sortim d'aquells catalans, per això som en tota veritat catalans, per més que hi ha biduins a Mallorca que hu neguen. E'hu neguen perquè sí, sense donar cap motiu ni raó. ¿Com n'han de donar si per lo que més se distingeixen és per sa seua ignorancia encara que tots so len bravetjar ferm de cames primes?

LA AURORA, come periòdic mallorquí i per la part que li toca, agraeix amb tota l'ànima a l'*Institut d'Estudis Catalans* de Barcelona aqueix suntuós i esplèndid present que ha fet de tants de llibres importantíssims a sa nostra Biblioteca Bisbal. ¡Que Deu i la Mare de Deu li paguin la caritat! i que es mallorquins se'n aprofitin d'aqueix llibres, a on hi ha tantes de coses que mos convé a caramull sebre i aprofitar-mos-ne així com pertoca!

N'Unamuno en dansa

S'altra dia un amic nostre fone a Barcelona i allà li contaren que N'Unamuno caplleuava per allà i que acudia a fer la pretxa devers s'Ataneu i allà feia a sebre a tothom que anava a escriure de Mn. Alcover damunt certs periòdics i que contava guanyar-hi p'és cap prim unes cinc centes pessetes. No hu acabàvem de creure, però dilluns mos mostraren es periòdic il·lustrat de Madrid *Nuevo Mundo* de devut d'aquest mes, que du un retrat de Mn. Alcover, prou bon fet, i un article de N'Unamuno, tot de comentaris sobre es *Dietari de l'eixida de Mn. Alcover a Alemanya i altres nacions* (1907), que tracta de posar en solfa, la qual li surt una mica fluixa i a redols tan poc saborosa com fava parada freda. Entre altres coses, diu que «creu» que Mn. Alcover

«emprengué aquell viatge a Alemanya» «subvencionat» «de sa Diputació Provincial de Barcelona». ¡¿com «creu» això N'Unamuno? ¿Quin fonaments té per insinuar una tal cosa? ¿Le hi ha pogut dir negú de sa Diputació de Barcelona? ¡Ca! N'Unamuno no s'entera de res, per entaferrar una cosa. La se pensa, i l'enflocia; des pensaments fa obres amb sa major lleugeresa i inconsideració del món. Sàpiga idò N'Unamuno, que ni sa Diputació de Barcelona ni cap altra corporació ni persona del món ha pagat mai cap viatge dels molts que ha fets Mn. Alcover dins tot es territori de la Llengua Catalana (Catalunya espanyola i francesa, Reine de Valencia i Balears i Alger de Sardenya) i per dins França, Inglaterra, Bèlgica, Austria, Alemanya, Suïssa i Italia. Tots aqueix viatges los s'ha pagats sempre ell. De manera que si N'Unamuno no rectifica, demostrarà que sa veritat tant li és com no li és.

Diu també que Mn. Alcover feu el viatge a Alemanya «per informarse qualque mica de filologia romànica, que bona falta li feia». —Es ben ver que Mn. Alcover feu aquell viatge per instruir-se en la filologia romànica perquè hu havia de mester. Si N'Unamuno hagués fet lo mateix, no hauria tirat aquell doi que tirà an es *Jocs Florals de la Prens* aquí a Mallorca, com digué que ses lengos neo-llatines tenen una tendència a unificar-se, allà on fan tot lo contrari; sa tendència que tenen és a disgregar-se, a esbrancar-se, a diversificarse. Això jale hi demostrarem dia 15 de juliol a N'Unamuno, i encara és s'hora que no hi ha contestat. De manera que si l'any 1907 a Mn. Alcover «li feia bona falta» anar a Alemanya per «informar-se qualque poc de filologia romànica», resulta que N'Unamuno encara està an es mateix cas. Li convendria caramull fer una passada per qualque Universitat alemanya i seure tot un curs an es bancs de qualsevol aula de filologia a veure si aprendria lo que se veu que ignora encara per poder anar a tirar potxes en materia de filologia.

Mes envant atribueix unes paraules a Mn. Alcover que aqueix no ha dites mai, és a dir, N'Unamuno tracta de traduir unes paraules de Mn. Alcover que du es seu llibre de *s'Eixida a Alemanya* i que N'Unamuno prova de posar en solfa. Diu allà Mn. Alcover que a Basilea sortí an el carrer «dispost a envestir qualsevol» en alemany, «que surta del llevant surta del ponent, he d'aprendre amb l'ajuda de Deu o el diantre en passarà». Ara bé, N'Unamuno tradueix això d'aquesta manera: «dispuesto a embestir a cualquiera en alemán... que a tuertas o a derechas lo he de aprender con la ayuda de Dios o aunque sea del diantre».

I això és manera de traduir, Sr. Unamuno? ¿I a on heu après el català?

¿A Mallorca? a Catalunya? Idò heu perdut es temps. Lo que diu Mn. Alcover no és lo que vos li feis dir en castellà. ¿A on parla Mn. Alcover de l'«ajuda» «del diantre» ni que amb tal «ajuda vulga aprendre» s'alemany? En lloc ha dit mai Mn. Alcover tal barbaritat; sou vos que la hi atribuïu, faltant an el vaitè Manament.

Altres inexactituts comet N'Unamuno contra Mn. Alcover, que no paguen es tir, i per això no mos aturam a rebrotar-les hi.

Res, esperem que aquest senyor diga més coses que meresquen fer tac-tac.

Altre pic es Filisteu de La Ultima Hora

Torna treure es nas dissaute passat, entaferrant-mos un bon enfilai de ter-mots grosserandos i paraules gruixades per esplair sa rabia que el roega contra noitros, no per lo que ha dit, sino per una altra cosa que mantén secreta i que és sa causa principal de tot aquest rebeubeig. S'és amollat tant l' homo, que s'és donat a conèixer ben bé; de manera que sabem perfectament qui és. De por no mos ne fa gota; lo que sí mos fa, és molta compassió per lo que l'estimam i perque mai haurfem cregut, ni si mos hō haguessen predi-cat, que arribàs an aqueix dolorós extrem.

Idò sí, ja que no ha pogudes trobar proves ni raons series per desfer sa nostra tesi de que es mallorquins som de nissaga catalana, mos despara un raig d'insults i d'improperis, i romàn es mes fresquet del mon.

Basta dir que, per provar que es mallorquins no som de nissaga catalana, mos conta que «es qui vengueren l'any 1229 uns eren d'Aragó i altres de Catalunya». —Veiam, *Filisteu*, quins foren i quants es que vengueren d'Aragó? Quant vos ho deis, d'u'esser que hu sabeu. ¡Veiam! explicau-vos una mica més. ¡An'e quins senyors, ciutats i viles d'Aragó donà el Rei En Jaume part de terres o *cavalleries*, horts o cases de Mallorca després d'haver-la presa an es sarraïns? D. Jusep Maria Quadrado, al cel sia, dins sa seua clàssica *Historia de la Conquesta de Mallorca*, quant espluga i espinzella es repartiment que feu el Rei a les hores, no n'posa cap de senyor aragonès come *partioner*, come participant, i de ciutats o viles d'Aragó no posa més que Saragossa. I com a cada senyor, ciutat o villa li senyalaven come partió lo que li pertocava segons sa part que havia presa en sa conquesta, havent de repartir 2885 *cavalleries*, allà on a Barcelona n'hi tocaren 877 i mitja i a Lleida 198, i a Tarragona 363, i a Tortosa 90 i a Manresa 80 i mitja, a Saragossa sols n'hi tocaren dues i mitja. Així és que En Quadrado fa notar: «Los servicios de Zaragoza según la paga, dedieron ser insignificantes: la indiferencia de los aragoneses acia esta expedición no se desmintió ni un instante».

Que heu sentit siular, *Filisteu*? ¡Vaja, homol ja veure si feis mentider En Quadrado i si mos donau sa llista completa des senyors i de ses ciutats i viles d'Aragó que «vengueren l'any 1229», segons deis, a prendre Mallorca. ¡A veure si mos senyalau quins pobladors s'establiren a Mallorca llavò que no fossen catalans i an'e quin punt s'establiren. Això és lo que pertoca fer per destruír-mos sa nostra tesi de que es mallorquins sortim de Catalunya. Això de que hi haja algunes famílies que no'n surten, com es Martinez, Sánchez, González, Fernández, López, Puertos, Alvarez i altres per l'estil, no prova ni ha provat mai que sa població mallorquina en massa no sia catalana. Noltros vos hem provat que es mallorquins des sigles XIV i XV se tenien per catalans, se proclamaven catalans, demanaven an el Rei es seus drets come vertaders catalans. ¿Qué heu oposat an això, gran *Filisteu*? Quatre grosseries i paraules gruixades des vostro repertori, que n'és tan ric i pintoresc. No, *Filisteu*, no hi fa res que hi haja a Mallorca un parei de dotzenes de famílies que no surtende Catalunya. Un parei de dotzenes de famílies respecte de tota sa població de Mallorca, que passa de docentes xeixanta mil ànimes, són una gota d'aigo; no s'han de tenir en compte per determinar sa

nissaga de tota sa població; és allò de una oronella no fa estiu.

En lo que també mostra sa filassa es *Filisteu* de *La Ultima Hora* és en so anar a retreure es «pobladors primitius, grecs, romans...». ¡De manera que, quant vengué el Rei En Jaume, trobà aquí «grecs i romans» o desxendents d'ells? ¡Veiam, veiam, *Filisteu*! si vos explicau una mica més damunt aquest particular! Fins ara era un misteri p'ets historiadors lo de la població que trobà el Rei En Jaume aquí, fora de la sarraïna. Sols se sabia d'alguns catius cristians, de procedencia desconeguda. Però, a lo que veim, vos en sabeu la prima. Vaja! esmenussau-mos-ho an això, que fa tants d'anys té es nostros historiadors endarrer.

Sobre tot, se veu que és una... barbaridat lo que sab d'història aqueix *Filisteu* de *La Ultima Hora*! ¡i no'n feia cara de sebre tant!

¿Vos creis que accepta es defii que li fèrem de discutir allò de si sa llengua catalana primitiva i sa llengua provençal o llengua d'oc primitiva era o no sa mateixa llengua? Bo està ell per discutir res d'això! Si no en sab pelada! si es negre l'embarassa per aclarir res d'això! Aqueix *Filisteu* serà bo per altres coses; però per res de filologia és per l'estil d'En Sem, que donava pau a Vespres, o d'En Pep de Na Santema, una nul·lidat absoluta, com solen ésser tots es filisteus.

A noltros mos agradaria que s'hi atansàs a discutir d'història de la Llengua Catalana i de la llengua d'oc i provençal antic, perque la gent s'hi esbutzaria de riure.

En quant an això sí que l'esperam d'asseguts.

Una altra rabiada pareix que ha presa es *Filisteu* de *La Ultima Hora* perque dia 13 an es Port de Manacor, quant posaren sa *Primera Pedra* de s'esglesia que hi han comensada, dins es canó de plom que depositaren davall aquella *Pedra*, aficaren, amb s'acta corresponent, mouedes i un nombre de *La Almudaina*, un de *Correo de Mallorca* i un de *LA AURORA*.

¡¡¡LA AURORA dins un canó de plom davall sa *Primera Pedra* d'una esglesia!!! ¡¡¡Horror!!! ¡¡¡abominació!!! ¡¡¡profanació!!! ¡Si que hu és ferest! Vertaderament mereixen penjar ets atrevits que cometeren tal ateatat! Res! que los pengin!

Però lo célebre és que sa persona an'e qui es *Filisteu* atribueix tal feta, no havia pensat res d'això, i sols havia preparats dos diaris per posar dins es canó, una *Almudaina* i un *Correo de Mallorca*; però an es moment d'haverlos-hi de posar, dos des circumstants digueren: ¡Hi hem de posar LA AURORA! La persona aludida digué que hu deixassen anar; però aquells altres insistiren, i un d'ells ja és partit cap a dur nombres de LA AURORA, i dins es canó només n'hi posaren un, no es de dia 12 d'agost, sinó un altre, que per casualidat resultà ésser es de dia 15 de juliol.

Idò bé, això, de sí mateix tan innocent i inofensiu, ha posat furios i fora corda es nostro *Filisteu*, que ara tendrà ses feines de desenrabiarse.

Si, *Filisteu* cap de gri *Si tenu rabi posau es cap dins una... aüfabi! Si tenu malici, anau a l'ofici o fei-ous de les ànimes i passetjareu es basinet!*

Un Monument an el Bisbe Campins

D. Francesc Castaño ha tenguda una bona idea. Dalt *La Almudaina*, parlant de lo moltíssim que feu el Bisbe Campins per Lluch, proposà de dedicar-li an aquell Santuari un monument per expressar s'agraïment des mallorquins envers d'un benefactor tan gros, i tan eminent de la Mare de Deu de Lluch i

de tot Mallorca. L'ill'm. Capítol de Canonges de la Seu ha acceptada amb entusiasme tal idea, anomenant una Comissió, composta dels MM. Il. Mn. Nadal Garau i Mn. Juan Quetgles per que hu organisin.

Es per demés dir que LA AURORA està absolutament conforme i dispòsta a ajudar en tot quant puga per que se duga a efecte tal pensament. Desde ara se posa incondicionalment a ses ordres de sa respectabilíssima Comissió Capítular, i convida i excita tots es seus amics i benefactors a contribuir, cadascú segons es seus possibles, a s'erecció de tal monument an el Bisbe Campins, que tant bé el se guanyà amb sa partida de grans coses que feu per Mallorca i d'una manera especial per la Mare de Deu de Lluch. N'estam ben segurs de que la Mare de Deu el se'n va dur an el cel tot d'una que clogué ell ets uis an aquesta vida en premi de lo que havia fet per aquell Santuari, es caporal de tots es santuaris de Mallorca, trono incomparable de la Reina i Imperatriu de cel i terra.

Destrossa de gent

Sembla que és grossa de tot sa que hi ha haguda an es front rus entre russos i austriacs. Com de russos n'hi ha tants i tants, s'Estat Major Rus ha vist que, per fer sanc an ets austriacs, no hi ha altre llivell que abocar gent i més gent i més gent contra Austria; i, per molta que los ne matin, abocar-n'hi moltíssima més. Amb això consisteix tota s'ofensiva russa; an això se deuen ses ventatges que han obtengudes es russos damunt ets austriacs. Tot d'una semblava que los s'havien de menjar frits i que havien d'esbrincar per dins Ungria i que no s'havien d'aturar fins a Viena; però no és estat així, sino que encara se troben davora sa frontera d'Austria i fins i tot no han poguda prendre de tot la Bukovina, que és una regió relativament petita. I fan moltes de riaies es telegrams que venen de St. Petersburg perque cada dotze o tretze dies mos fan a sebre que es russos ja tenen tota la Bukovina. De manera que ells mateixos se fan mentiders, perque si es derrers telegrams són vers, no hu eren es primers. Si ja l'havien presa dins es juny ¿com pot ésser que la prenguessen sa primeria de juliol i la tornassen prendre sa primeria d'agost, sense haver-la perduda cap vegada? Es que es telegrams russos són... la mar de deliciosos.

Idò sí, diuen que és tan grossa sa destrossa de gent russa que hi ha haguda amb aquesta ofensiva contra Austria. Fins a sa primeria d'agost sembla que entraren an ets hospitals de la Creu Rotja 380.000 ferits, sense contar es qui passaren an es lazarets de sanidat i a cases particulars. Se calcula que entre morts i ferits n'hi ha set centes cinquanta mil de russos fora de combat. ¡Veïes si hu és estat ferest. Diuen que an es ferits los treginen de nit perque sa gent no se'n teme ni puguen col·letgir que hi ha tants de morts i de ferits. Ja va siulada la gent així mateix i hi ha massa mar de fondo i perilla molt que no esclat es bony de s'indignació popular. Així mateix hi ha motiu. ¡Pobres russos!

Ses perdues d'ets austriacs a sa banda de Rússia, segons un periòdic de Suïssa, des que comensa sa darrera ofensiva russa, són 30.000 presoners, 321.000 ferits; 30.000 morts. També hu paga!

¡Que Deu haja acullides an el cel o an el purgatori tots aqueix centenars de mils de morts. Amèn.

Es turcs fan veta

Sí, sembla que'n fan devers Persia contra es russos i ets inglesos; ja se

són fets senyors de Persia meridional, fent buidar es seus contraris.

Sa taca des turcs és sa mortandat de cristians que fan devers Armenia. Naturalment que no mos porem fiar de ses notícies que es diaris francesos, inglesos i italians en donen, perque són massa parcials i no se fan cap escrípol de posar-los falsos testimonis; però quant es cans lladren, qualque cosa hi ha. No és d'ara, fa molt de temps que es cristians d'Armenia i d'algunes illes del Mediterrani que es turcs dominen, les passen molt tristes i se veuen oprimidíssims, perseguidís-ims. En canvi es cristians, es catòlics de Turquia Europea són molt respectats.

Ja recordareu lo que diguérem, quant hi havia sa guerra des Balkans. E'hu traduirem d'un periòdic anglès: que es catòlics des bossins de Turquia que passaren a Servia, Grecia i Bulgaria, resultà que se trobaren pitjor baix des domini d'aqueixes nacions cismàtiques que no estaven baix des domini turc.

¿Com deu ésser això? ¿an'e que se deu deure aqueixa diversitat de comportament des turcs amb sos cristians?

Si que hu és tirós

Divenres de la setmana passada l'Emperador d'Austria cumplí vuitanta sis anys i en fa xeixanta vuit que és Emperador.

¡Això se ja diu durar i ésser tirós! Se veu que ses malalties fan fetxada contra ell i que és més valent que no elles.

Sobre tot, demanam a Deu que visca encara i reïni molts d'anys! tots es que convenga i Deu vulga! Amèn.

Després de tot, aquest Emperador sempre és estat un bon catòlic i no s'és perdut per ell si dins Austria no s'és fet tot es bé possible.

Es seu fervor relligiós i sa seua resolta actitut a favor de sa Relligió i del Papa li han valguts molts de disgusts i de conflictes, però sempre Deu l'ha protegit.

Suïssa i ets «aliats»

Suïssa se veu un poc estreta perque se troba entre Alemania i Austria per tramuntana i llevant, i França i Italia per ponent i mitjorn. Ets aliats sempre havien bravetjat d'amics de Suïssa, però han comensat a posar dificultats a deixar passar mercancies cap a Suïssa amb s'excusa de que llavò les se'n duen a Alemania i Austria, com si no les haguessen mester a Suïssa mateix, que és un país molt poètic, però de terreny poc productiu. Suïssa, per posar terme a tal situació apurada, entaulà negociacions especialment amb França, la qual no s'és demostrada gens benèvola amb Suïssa, sino tot lo contrari. Això fa que es suïssos ho han pres molt tort, i que es diaris d'allà en general alsen la veu contra ets aliats, dient que no és ver que sien aqueix es defensors de ses nacions petites, sino ets apressors, es taia-nassos, es tirans. Fins i tot es periòdics suïssos que fins ara s'eren demostrats partidaris d'ets aliats, ara los desapareu bala rasa.

Sa questió es que s'opinió pública a Suïssa se pronuncia ubertament favorable a Austria i Alemania, i es periòdics suïssos exciten es Govern a estrènyer més i més es vincles d'amistat amb aquestes per millorar de situació econòmica, ja que ets aliats los tanquen ses portes i los rebrotxen d'aquesta manera.

Ja hu veurem En Gelat a on se jeu-rà.

Remor de pau

Aqueix dies arribaren telegrams sobre si se notaven senyes de fer-se ses paus. Deien que la Princesa Beatriu, mare de la Reina d'Espanya, venia amb una missió reservada p'el Rei nostro, que sembla que és es preferit entre

tots ets altres sobirans neutrals per intervenir entre es bel-ligerants per apacivar-los i que deixin anar sa guerra. El Rei d'Espanya gaudeix d'un gran prestigi tant a ses nacions aliades com a Alemanya i a Austria per lo que ha fet p'es ferits i presoners d'una i altra banda, fent bé per tot arreu. Sembla que a Alemanya volen que sia ell que intervenga principalment en lo defer ses paus, perque d'ets Estats Units no se'n fien amb sa conducta que han observen tota aquesta guerra.

També correu la veu, setmanes enrera, i aqueixa veu venia de Roma, que En Maura i En Mella figurarien an es Tribunal d'Arbitratge que presidirà es Tractat de Pau, i que ets *aliats* demanaven En Maura i ets Imperis Centrals (Alemanya i Austria) demanaven En Mella.

Sobre tot, ja hu veurem que será en esser cuit.

Lo que convendria i tothom desitja és que d'un vent o altre se fassen ses paus, pe que ja hi ha haguda massa destrossa de gent i d' tota classe de bens, i hi ha massa gent que en surt perjudicada de tanta de guerra.

Demanam-ho a Deu de bon de veres que toqui el cor de tot es qui comanden i que los fassa veure que pertoca fer ses paus com més prest, millor.

Més sobre Alemanya

de part dedins

Aquell senyor Martner de Chile digué més coses an es redactor del *Correo Español* de Madrid sobre sa situació interior d'Alemanya. Velestaquí:

«Otro error generalizado es la creencia de que a Alemania le lleguen a faltar hombres en muchísimo tiempo. Sólo han sido llamados a filas los hombres de diez y nueve años. Las reservas alemanas de hombres útiles para la guerra se elevan aún a millones. Hay que tener, además, presente que la disciplina y la gran organización alemanas, unidas a la abundancia de municiones y material de guerra hacen las bajas en los Ejércitos alemanes no alcancen gran porcentaje.

«Por otra parte, a disminuir éste influye la Sanidad militar, cuya excelente organización y servicios hacen que más del 90 por 100 de los heridos sanen y puedan, ó volver a los frentes, o sustituir en trabajos a los hombres útiles. Los servicios de Administración militar y guarnición emplean un número relativamente corto de soldados.

«En Alemania, la idea de que la lucha es de vida ó muerte, es tan general, y el pueblo de ello esta tan convencido, que están dispuestos a afrontar todo, a no escatimar nada, a morir o vencer, en una palabra

«Esta es la más grande fuerza de Alemania sin género de duda.

«Los prisioneros, que se cuentan por millones, son muy bien tratados, digan lo que quieran los detractores de Alemania. (*Le Journal* del día 8 publica un artículo, firmado por un diputado que no ha estado en Alemania, hablando de los *martirios de los prisioneros rusos*. ¡Cuaánta adulación y mentira!)

«Los que quieren trabajar en las faenas agrícolas o en las minas, y trabajan bastantes, sobre todo franceses y rusos, percien nn pequeño jornal.

«Se puede decir muy alto que en Alemania nadie siente odio contra Francia; no así contra Inglaterra. De aquella apenas hablan los alemanes, y no por desdén.

«Indudablemente, los españoles son los niños mimados en Alemania. Los españoles, dicen los alemanes, son los más decentes de toda Europa. Nunca se me olvidará esta frase.

«En Alemania, todos los que hablamos español somos españoles, lo cual a nosotros, los hispano-americanos, naturalmente nonos desagrada.

«Los alemanes dicen también, pero muy alto:

«Si triunfamos, España será grande y tendrá a Gibraltar desde luego».

«Y esto no es el pensar de unos pocos, sino el sentir general del pueblo alemán, interesado, por egoísmo si se quiere, en los problemas del pueblo español. No decimos esto por halagar ni desorientar a la opinión española, pues sería hacerle un mal, sino porque es una realidad ese pensamiento de la grandeza española en los alemanes todos.

«Realmente, si Alemania triunfa, España ganará, y no poco. No queremos ahondar en las causas de tal orientación política alemana con respecto a España.

«La vida intelectual de Alemania no se ha interrumpido por la guerra. En las Universidades y colegios se continúan las clases y las explicaciones como antes de la guerra, con sola diferencia de que, naturalmente, los alumnos están en menor número.

«Alemania, riéndose de ese dictado de *bárbaro*, lo que más cuida es de que la ciencia no se rerrase, sino que progrese, como siempre lo ha hecho.

«Más bien la guerra ha determinado un progreso mayor y extraordinario en alguna de las ramas de aquella. Las ciencias químicas y económicas han adquirido un desarrollo y desenvolvimiento que nadie soñara, estimulados por las circunstancias y necesidades que ha originado la lucha, y de cuyo progreso los mismos enemigos de Alemania dan fe. Se puede decir que la guerra ha sido para los profesores a modo de enseñanza muy superior.

«De la supuesta crueldad alemana, no cabe más que reirse.

«El pueblo alemán es culto, mal que pese a sus adversarios, y ningún pueblo culto puede ser sanguinario. Hechos aislados de crueldad pueden darse en todos los pueblos y en todas las guerras.

«Los alemanes se rien a carcajadas de que les llamen *bárbaros*, y tan poco les indigna el mote, que unos a otros, en son de broma, a lo mejor se dicen:

—Oye, bárbaro, haz tal cosa.

«Que pregunten a los franceses, a los italianos y rusos casados en Alemania que si ésta es *bárbara*, cuando ellos se marcharon a sus respectivas patrias no dudando en dejar sus familias y bienes, como ellos repetían, indignados, *en casa de los bárbaros*».

Es submarí «Deutschland»

Dissapte passat arribà sa notícia de que torna esser a Alemanya. De manera que, a pesar de ses esquadres ingleses i franceses, reines de la mar, segons elles diuen, aqueix submarí alemany ha poguda atravesar tota la mar oceana, tan ampla com és, d'ets Estats Units a Alemanya, i aquelles reines s'han hagut de pegar un cop a la barra; es *Deutschland* les és passat per maia.

¿Per que ets alemanys bombetgen tant Verdun?

Es *Diari de St. Gallen*, de Suïssa diu:

«Això que diuen de que ets alemanys bombetgen tant i tant Verdun com un acte de venjansa, és una equivocació.

«E-hu prova es fet de que ses bombes alemanyes no cauen així com així ni a la babal-lava dins Verdun, sino que van dirigides a punts determinats i amb un objecte ben visible; van totes contra es grans depòsits de municions que hi ha amagatzemades an aquella ciutat.

«Verdun estava destinat a servir de

base principal d'aprovisionament per una gran ofensiva contra Alemanya per aquella banda; per això hi ha grans magatzems estibats de materials de guerra de tota classe.

«Verdun és ara un punt greument amenassat, que ha tengut i té ocupat casi tot s'exèrcit frances, destinat an aquella gran ofensiva; ho demostra lo que han fet a ses voreres des riu lser i Somme ets inglesos, que se son posats an es lloc des francesos.

«Si ets alemanys arriben a esbenar de tot o bona part des colossals depòsits de municions i de material, sa plassa de Verdun haurà perdut tota sa seua importancia per una eventual ofensiva francesa.»

Després de sa gran batalla naval

Es diari de Londres *Morning Post* pren d'un altre diari aquesta observació:

«Es fet de que s'Almirallat anglès manà que tornàs a Inglaterra la mitat de sa flota del mediterrani, demostra que Inglaterra s'ha donat compte de sa perdua des vuit mil homos que s'aufegaren a sa batalla de Skager-Rack.

«Pero hi ha que recordar que ja abans de sa guerra sa flota inglesa patia gran fretura d'oficials i mariners.»

Un Mercader Nou

VII.

Devia esser devés la una de sa nit, i dins s'hostal se varen sentir uns crits de lo més esglaiosos; sentir-los s'Hostaler i pegar bot des llit fonc tot na cosa; encén es llum, i així com jeia, en calsons blancs, mariol-lo, sensa sabates i amb un mocador de daus fermat p'es cap, surt de dins sa cambra; i, com és dins sa casa, torna sentir sa mateixa veu que cridava diguent:

—¡Es doblers són nostros! ¡Vua, *Egtrella!*

Com s'Hostaler sentí que deien que es doblers eren seus, diu entre sí mateix:

—No hi ha cap dupte! aquí són entrats lladres i ara se baraien es lladres i aquells an'e qui volen robar!

Amb això surt un homo de per allà dins, i tot correns se'n va cap an es portal i troba tancat.

S'Hostaler, com veu aquell homo que fogia correns, llavò si que va creure que hu eren lladres i que aquell que hu donava a ses cames, era un des lladres. I, com s'Hostaler era un homo que no sabia què era, por i, d'altra part, no tenia sa forsa mesurada, agafa lo primer que li vé devant, que va esser una cadira, i pega fua an es lladre, i i comensa envergar-li cadirada i altra; i es lladre, com no poria fogir per que la casa estava tancada, no feia més que donar voltes per dins la casa; i vos assegur que no tenia uis de poll, que el fessen coixetar, perque cada vegada que s'Hostaler li arribava, pegava bot, que se tirava tres passes enfora. S'Hostaler a cada ventai que li envergava, li deia:

—¡Ah lladró! ¿I has tengut s'atreuiment de venir a robar dins aquesta casa?

—¡Ai!! dei aquell. No pegueu pus, que me matareu! ¡Jo no som cap lladre! ¡Som en Manuel González, aquell des *cocovets!*

S'Hostaler que no s'empatxava de raons ni li ablanien es cor aquells gemecs, seguia fent es fas demunt s'esquena de aquell pobre *cocoveter*.

Amb això tornen sentir es mateixos crits esglaiosos.

¡Ah menuda! ¡Que'n venguen de cavalls! i los mos tirem darrera!

S'Hostaler com sent aquells crits, s'atura d'encalsar es lladre i se posa a escoltar per veure si afinaria d'on sortien aquells crits.

En Manuel, que fins llavò no havia

sabut qui era que li pegava, quant s'Hostaler s'aturà d'encalsar-lo, el va conèixer i aquí l'homo cobrà un poc de coratge i diu:

—Hostaler, que no m'havíeu conegut? ¿Com no hu veis que som En Manuel González que vaig venir es capvespre an aquest hostal, per passar-hi sa nit? No vos recorda? ¿Que no sabeu que molts d'anys veng a sa festa per vendre *cocovets?*

S'Hostaler que vertaderament no l'havia conegut, com vé que era ell, li va sebre molt de greu de sa planissada que aquell malanat se'n havia duita, i li diu:

—Dispensa, que jo no t'havia conegut. Com he sentits aquells crits tan espantosos i t'he vist a tu que fogies correns, t'he pres per un lladre

—Es que, com jo he sentit aquells crits, diu En Manuel, m'he pensat que hi havia baraià i som fuit tot depressa per por que no m'hi encloguessen!

Mentres se donaven explicacions s'Hostaler i En Manuel, se repetiren altra volta es mateixos crits, i s'Hostaler aquí conegué d'on sortien i se'n hi va tot depressa.

Tal volta, lector, hauràs trobat estrany que En Manuel se deixàs tupar d'aquella manera, sensa defensar-se cap mica: per això te vui dir ara en quatre paraules qui és En Manuel. Has de sebre que és un homo magre, tot pell i ossos, que no té alè per apagar un llum; es seu coll, que és molt prim, està ple de rucs, amb una nou com un ou de colom de casta grossa, du una barbata clara com sembrat que ha tengut cuc; es seu nas és llarc i afuat, ets uis son molt sortits i seguit seguit li ploren; sa seua veu és escanyada, perque el pobre té sa desgracia que *sa seca* li fa set, i com més ne beu més set ne té. I si damunt tot això afeges, lector, que és de lo més covart,estic segur, que no trobaràs estrany que hu donàs tant a ses cames. Es fill de pares forasters i era molt petit com vengué a Mallorca; no té més ofici que vendre cacauets, i amb aqueix concert corre de festa en festa.

Ara que ja sabs, lector, qui és En Manuel anem a veure s'Hostaler si ha pogut afinar qui és qui pegava tan bons crits.

Tot d'una que s'Hostaler va veure d'ons sortien es crits, ja li ha estret cap allà i toca a sa porta d'una cambra.

Un mig adormit respònd d'allà dins.

—¿Que voleu?

—Obri tot d'una, diu s'Hostaler.

Aquell que estava dins sa cambra, obri sa porta i treu es cap: era En Juan.

—¿Que voleu? diu ell. Justament ara m'heu hagut de despertar, que somiava que feia córrer sa somera an es cóc i passava un gust fora mida.

—Però ¿perque cridaves d'aquella manera? diu s'Hostaler.

—¿Vol dir cridava jo? diu En Juan. Bé se comprèn que cridàs. ¿Com no voleu que cridàs si veia que sa meua somera donava es brou a tots ets altres animals des cóc? Voldria l'haguésseu vista! Pareixia que tenia ales, tanta de via que feia! ¡Que té que veure es falcó com pega sa fua!

S'Hostaler, que se convencé amb aquestes sortides de que an En Juan li faltava s'aigo d'abril, e hu va prendre en riure i li diu:

—Ves-te'n a dormir i no tornis cridar pus, si vols estar bé.

Llavò s'Hostaler me deixa En Juan i se'n va a dormir.

Mira, Coloma, diu a sa seua dona tot d'una que és dins sa cambra que és estat un bon pas de riure aquest!

En Manuel, que encara era per allà, com sent s'Hostaler, diu entre sí mateix:

—¡An això diu un pas de riure aquest homo! ¡Se coneix que no hi tenia sa pell! Que me tirin d'una passa, si jo en tenia cap de riua! Sé cert que

les tenia a ses soles de ses sabates a ses riaies! Es ben segur que en duré sa post an es forn més d'una setmanana d'aquest pas de riure, que diu s'Hostaler. Ara sols me faltaria, per mes burla i afronta, que demà no fes una bona venuda de *cocovets*, que no gonyàs a lo manco per comprar àrnica per estopetjar-me es cops, que tot poria esser, perque sempre he sentit dir que una desgracia mai vé tota sola. Lo que's diu a mi sa baldufa sempre me balla de capoll!

Es temps que deia això, se'n anava cap a sa seua cambra capetjant, capetjant; i, quant fonc de dins, tanca sa porta i posa biuló mentres que s'Hostaler deia a sa dona.

—Si no fos que un e'hu ha pres en riure, hi havia pasta per donar-li una pallissa en tota l'orde.

—¿O ets tu? diu s'Hostaler amb una veueta que pareixia de l'altre mon.

—Però ¿a on ets ara? diu s'Hostaler.

—Som aquí, Miquel! diu s'Hostaler.

Amb això s'alsa sa davantera des llit i sa madona Coloma treu es cap i surt.

—¿Però que feies davall es llit? diu s'Hostaler.

—¿Qué feia? diu ella. Com he sentida aquella cridada i aquells gemecs tan espantosos, m'ha agafat tal por que sa camia no me tocava sa pell; m'he cregut que hi havia una barala de mil dimonis. Me som retgirada, i per ansia de que no entrassen aquí dins i me'n fessen qualcuna, me som aficada davall es llit.

—Mira diu s'Hostaler, que series un bon soldat per anar a la guerra! En lloc de venir a defensar-me, t'amagues davall es llit. I si an es meu homo el maten, que el matin! Ja en trobaré un altre ¿Eh?

—No pensis això de mi, Miquel, diu ella. ¡No me fasis tan poc favor! Es que m'ha agafat por, que ses comes m'han pres es tremolor, me feien figa! No he pensat amb altr acosa més que d'amagar-me. Per això me som amagada davall es llit, i te assegure que mai en sa meua vida havia resat amb tanta devoció!

—No te dic jo que hu ets ben valenta! diu s'Hostaler. Ell encara dus tal tremolor que fas engrosar es llit.

—Fiet, no hi puc fer de més! diu sa madona Coloma.

—Convendria diu ell, que anasses a beure i es retgiró te passaria avall.

—No serà res, si Deu ho vol, diu ella. Digue'm, Miquel, lo que ha passat. ¿Que hi havia lladres? ¿Que hi ha hagut guinavetades? ¿Que hi ha cap farit?

—¿Que hi ha d'haver hagut lladres! diu ell, ni guinevetades, ni un fòtil mort! ¡No seria aquell aubarcoc d'En Juan, es mercader, que somiava que feia córrer sa somera, i per donar-li coratge, cridava com una bestia!

—Me pareix, Miquel, diu ella, que en aqueix homo li falta una brusca. ¡No val tant ell com es retgiró que me'n he duit, diu sa madona Coloma.

—An En Juan no li falta una brusca, diu s'Hostaler. Lo que li fa falta, és una aigo de canal i a tu un poc més de coratge.

—I aquells gemecs, diu ella, i aquella corredissa que sentien ¿que era allò?

—Aquell des *cocovets*, que és tan valent com tu. Ell ha pagada la festa.

—¿Què és estat? conte'm-ho! diu sa madona Coloma.

—Es betzol, diu s'Hostaler, com ha sentit aquells crits que feia En Juan, s'ha feta por i ja hu ha donat a ses comes de cap an es portal; però, com ha trobat porta tancada, n'hi ha pres com un coní que troba es cau tapat.

Aquí s'Hostaler contà a sa dona lo de sa planissada que havia donada amb sa cadira an En González.

—¿I no li has demanat perdó, diu ella, com has vist que era ell?

—Vltros dones, diu s'Hostaler, a l' instant ja demanau perdó. Que no se fos mogut de dins es llit i res de tot, això li hauria passat. Així una altra vegada anirà més uis espolsats. Una llistó devegades és bona!

Amb això varen callar i a l' instant s'Hostaler ja roncava a les totes.

En Manuel tot d'una que fonc dins sa seua cambra i que hagué tancat i posat biuló, lleva ses dues barres des llit de tela, que tenia dins sa cambra, i les posa per puntals a sa porta. Com l'homo va estar ben segur que no li porien entrar per cap vent del món, comensa a fer de ca nenell diguent:

—Si fos ara no faria jo sa farina tan blana! ¡No seria tan bistia com som estat, que me deixàs tugar assetsu així! ¡jo l'agafaria p'es coll a s'Hostaler i li faria fer es bategot! ¡jo que amb una mà fermada li fas fer mil voltes! ¡Així mateix és una vergonya per mi; n'estic empagant d'haver-me deixat tugar, i lo que és més, esser fuit com un covart! ¡jo fogir? que no conec sa por, que no me fa tremolar un retgiment de soldats? ¡E hi ha pasta amb aquesta per no tornar treure es cap an es carrer.

Amb això una de ses barres des llit que havia posades per puntals a sa porta, cau, i tot d'una que En Manuel sent es tutup, pega bot i crit, i tot atollondrat, sensa sebre que feia, instintivament s'afica devall es llit amb tal retgiró que es cor li feia tec-tec; i comensa a dir amb veu molt baixa que apenes el sentien:

—En ses vostres mans, Senyor, me pos! ¡Sanc Preciosa, no me abandono! ¡Crec en un Deu, Pare, tot poderós, Creador del cel i de la terra....

I va seguir resant es *Credo* amb una devoció mai vista.

D'aquesta manera, aficat devall es llit i resant a la vela passà En Manuel sa nit, fins que sentí renou per dins s'hostal i veu claror. Llavo surt, obri sa porta i dona senyals de vida, guardant-se molt bé de contar a negú de dins s'Hostal res de tot quant li havia succeït. Si jo hu he arribat a sebre, és estat, lector, per allò de que *lo que no's fa, es sab*.

LAU PEL-D'OR.

Es ca mal seguidor

Vataquit un argument que entre un ca molt malfener i una Madona es va fer, i diu del modo següent:

—Suara he vist En Moret, el Sen Toni, i m'ha dit que té compost un bon llit a su baix des *Corralet*.

Li vaig dir: —¡Poca vergonya! Ves-te'n a veure's pastor. ¿Que no goses seguir-lo? ¿O't penses que tenga ronya?

Com es *Pare nostros* sentís des dinar o des sopar, cap dia t'hem de cridar, perque massa prompte vens.

—Madona, estar panxa prima es un mal endarivell; al qui do mira per ell el Bon Jesús no l'estima.

—Si la gent s'arriba a tèmer que tu no t vols *aficar*, ell te faràn dejunar sensa esser dins sa corema.

—Ni el dijous ni el divendres no me veureu dijunar, perque, com no tendré pa, llavo ¿sabs qui hu pagarà? Es bessons de faves tendres.

—¿Encara no't basta es mal que has fet tant a dins es gra?

—¡Apoc-poc! guardau errar! Si me voleu penyorar, en pagar-lo estic cabal.

—Ja deus tení es teu cabal. Això és l'homo tan fener!

que mai troba llogater, i sempre pert es jornal!

—¡Ai Madona, a poc a poc! Aquest pic l'heu embarbada! E-hi ha més d'una mesada que sempre pec a un lloc.

Aquí tenc es sementer; aquí fas es jasseró; i el Sen Toni Pastor, ique'm cerc si m'ha menester!

—Si ell arriba afinar que tu li dius tot això, jo sé ben cert que amb un tro la vida te llevarà.

—Es pastor fa gran renou; però poc m'espanta a mi ¡Ell no és capaç de ferir de tres passes lluny un bou!

—Moret, no sies grosser; no jugues amb perdigons, que, en que sien petitons, travessen en venir bé.

—Mai és estat cassador, i no'l me bravetgeu més! Jo no crec que'm ferigués maldement li estigués quatre dits lluny des canó.

—Si fos d'ell no té daria cap bocinada de pa.

—Ell jo el sabria amarrar quant ocasió tendria.

—¿Tu que no sabs que's paner el pengem a una estaca?

—Emperonse se debaixa cada pic que l'han mester.

—¡Ja hu series arriscat si anaves an es paner! Ell hauries menester dur-te'n a un garrover, i tot d'una esser penjat.

—¿Vos que hu voldríeu per vos lo que desitjau per mi? Hauríeu mester fregir de saim amb un bossí de ca de bou rabiós.

—¡A poc a poc! ¡no't tropells! O si no mourem la guerra. Que si'm fas posar ma en-terra, te faré botir es budells.

—Seria de poc judici es pegar-me amb un bastó. Ja seria molt millor posar ho en mans de justici.

—Faries es teu paper davant es Bal-le-Reial! com veurien s'animal més negre que Llocifer.

—Tal quin som me represent, i res me poren llevar, i capell alt puc anar a davant tota la gent.

—Tu't vols pas etjar honrat, i son molts que poren dir que ton pare va morir a un garrover penjat, i a tu, si no fas bondat, també te'n pendrà així.

—Remei ¿que no'n trobaria per la vida conservar? I jo li vaig dir: —Si-fa, si fesses lo que'tjdria.

—Qualsevol cosa faré sols per conservar la vida; jo la tenc encobeïda, i an el mon trob que estic bé.

—Ves-te'n a veure es pastor, i diga-li, en esser allà, que seràs bo d'aficar si't vol concedir es perdó.

En Moret, ben falaguer, abantes de pus remor, se'n anà a veure es pastor i tot rebent li digué:

—Pastor, jo era arribat per fer una conversada.

—¿I encara te'n vens tu ara? que si t'gués tengut suara, pens que amb una garrotada ja te hauria arrenyonat.

—¿Que he fet jo contra de vos, que me desitjau tant de mal!

—Ja t'ho dirà aquest dogal que serà mes raspallós

Cada dia dins es jas 'naves a acabar sa són; però ara moriràs a la vista de tothom.

—Aquí baix ja m'ho han dit que me volíeu penjar, i de llavonnes està lo meu cor molt entristit.

—No estigues dificultós, Moret, que prest moriràs; i llavonnes volaràs dins sa panxa des voltors.

Passaràs per dins sa xeixa a dins es voltors volant, i diràs de tant en quant: —M'has costat bona mateixa.

Es mal que hi has fet, Moret, es senyor ja l'ha estimat. ¡Crec que hi ha jodicat cent corderes de blat net.

—Si'm concediu el perdó de lo que he estat de dolent, promet baix de jurament d'esser un bon servidor.

Moret, trob que't bastarà s'entremés que t'he ajustat malavetja a fer bondat i tothom t'estimarà.

—Jo us assegure de part mía que es qui'm darà roagons, no li deixaré es calsons tant en sa nit com de dia.

JAUME FONTELLA
de So'n Carrió.

Uep!

Avui no mos hi ha cabut s'acabatat de sa rondaia des *Set Plets*. Ja sortirà dissapte qui vé, si Deu ho vol i Maria.

Notícies de Manacor

Lo Rt. P. Antoni M.ª Sansó, de la Congregació Salessiana, manacori, és vengut a fer un parei de setmanes amb sa mare i germans.

Si, benvingut i que, li vaja bé per aquí, tant com noltros voldríem.

Dissapte passat arribà lo Rt. P. Montoto, Prior del Convent de St. Vicens Ferrer, des seu viatge a Freiburg de Suïssa, a on prengue part en l'elecció del Pare General de l'Orde Dominicana. Sia també benvingut.

Les febres, les maleïdes febres, fan maig desgraciadament. Aquesta setmana se'n moriren dos joves, cosí's, només hi hagué tres minuts d'un a l'altre; i això que feia ben pocs dies que jeien. No són estats aqueix només que se són morts; n'hi hagués d'altres també. ¡Que el bon Jesús els'e tenga tots en la seua santa Gloria. Amèn.

Ja comensa a haver-hi figures i el temps és molt bo per assecar-ne. Ara per donar-ne an els pores, les hauràn de posar en remul, o si no s'engafaran els pobres animals, si los ne donen a voler, perque són massa fortes per lo quant no ha plogut.

Una saó entre les dues Mare-de-Deus, l'Assumpta i el Naixament (8 setembre) sempre hem sentit dir que és convenient p'el corró. Deu fassa que mos ne vengue una enguany, si convé, i que siga ben aprofitant dins to Mallorca. Amèn.

Ja han comensat es fonaments de l'esglet sia des Port. Deu fassa que es picapedrers hi puguen pegar fins que estiga acabada. Amèn.

No oblideu, manacorins, que una esglesia no se fa tota sola; se necessiten molts de clopinsos. Hala idò! afluixau la mosca!

Tots es qui teniu cases an es Port, vos pertoca fer lo que bonament pogueu.